

## **L'ARQUITECTURA DE BARCELONA, 1837-1868: L'ORNAMENT COM A PROPOSTA DE SINGULARITAT**

*Salvador García Fortes*  
Universitat de Barcelona

L'assumpció progressiva de les obligacions i competències municipals a l'àmbit urbanístic, emanades de la Constitució de 1812 i de les Instruccions del govern, va cristal·litzar en un seguit de textos normatius promulgats per l'Ajuntament de la ciutat a partir de l'any 1823, amb el *Bando para los edificios*, al que seguiren el *Bando del Buen Gobierno* de 1838 i les *Ordenanzas Municipales de la Ciudad de Barcelona* de 1856.

El govern municipal pretenia controlar el tipus de construcció projectat, que s'havia de regir per uns patrons prefixats; amb les seves ordenances d'edificació, regulava l'alçada total de l'edifici i de cadascuna de les seves plantes, el nombre de pisos, els tipus d'obertures i la seva separació, la volada dels balcons i, fins i tot, la gamma de color de la façana. L'objectiu últim era aconseguir carrers i places amb una tipologia d'edificis amb una aparença exterior similar.

L'aplicació estricta d'unes normes municipals que impossibilitaven l'extravagància però també la varietat, féu expressar a l'arquitecte Miquel Garriga i Roca, a l'edició de desembre de 1846 del *Boletín Enciclopédico de Nobles Artes*, la seva preocupació per la "*monotonía y pesadísima igualdad exterior que se nota cuasi en todos los edificios que se construyen de algunos años a esta parte*"; una crítica a la uniformitat que revela un desig de singularitat dels edificis manifestat pels arquitectes, compartit per nombrosos propietaris i que va obligar les autoritats municipals a promoure i fomentar l'ús de l'ornamentació, amb una esmena de novembre de 1846 al ban de 1838.

A partir d'aquell moment, als colors i formes dels vells oficis s'afegiren nous elements ornamentals manufacturats d'acord amb els sistemes de producció de la indústria del ferro, la ceràmica i la terracota; indústries i industrials que van adaptar la seva producció i els seus productes a les exigències de la nova arquitectura.

La nostra comunicació vol mostrar les motivacions i els artífexs d'un moment arquitectònic de la ciutat de Barcelona i la seva vigència, precursor de la col·laboració entre arquitectes i industrials. Durant aquest període, iniciat l'any 1837 amb la construcció de les Cases d'En Xifré, i regulat per dues ordenances municipals, un grup reduït d'industrials de la ceràmica ampliaren la seva producció a les noves demandes de l'arquitectura i s'especialitzaren en una activitat tan il·lustrativa com la de "*fábricas de adornos para fachadas*", documentada des del 1854 fins el 1868.